

Målnummer:	4798-05	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2006-03-29		
Rubrik:	En med tillstånd av behörig myndighet i Luxemburg företagen sammanläggning eller ombildning av fonder som omfattas av UCITS-direktivet har inte ansetts leda till att kapitalvinst skall tas upp, oavsett om kraven på placeringsinriktning m.m. inte motsvarar dem som gäller i liknande fall för svenska fonder. Förhandsbesked angående inkomstskatt.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 2 kap. 2 §, 44 kap. 2 § och 48 kap. 18 § inkomstskattelagen (1999:1229)• 8 kap. 1 § lagen (2004:46) om investeringsfonder• Artikel 49 EG-fördraget; rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper, fondföretag		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• EG-domstolens dom i målet C-334/02 kommissionen mot Frankrike, REG 2004, s. I-2229• EG-domstolens dom i målet C-446/03 Marks & Spencer		

REFERAT

I en ansökan hos Skatterättsnämnden om förhandsbesked anförde bolaget X bl.a. följande. Enligt 48 kap. 18 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL, skall en sammanläggning av investeringsfonder inte leda till att kapitalvinster tas upp hos delägarna. Förhandsbeskedsansökan avser vad som i motsvarande fall skattemässigt gäller vid sammanläggning av vissa utländska värdepappersfonder organiserade på associationsrättslig grund (luxemburgsk s.k. SICAV). Frågan rör sammanläggning av SICAV-bolag som har såväl s.k. likartad som s.k. olikartad placeringsinriktning. Förhandsbeskedsansökan gäller även frågan om en omvandling av en utländsk värdepappersfond bildad på kontraktsrättslig grund (luxemburgsk s.k. FCP) till en utländsk värdepappersfond bildad på associationsrättslig grund (Luxemburgsk SICAV) skall föranleda beskattning av svenska fondandelsägare. Sökanden är delägare i ett antal fonder som bildats enligt reglerna i Luxemburg om SICAV samt också i en FCP. Fonderna förvaltas av bolag inom X-koncernen. X överväger nu

(i) att lägga samman delfonder inom en SICAV samt

(ii) att ombilda en FCP i Luxemburg till en SICAV.

Den övergripande frågan är vilka skattekonsekvenser nu omnämnda förfaranden för med sig med avseende på en svensk andelsägare i fonderna. - X ställde följande frågor till Skatterättsnämnden. 1. Skall beskattning av sökanden ske vid sammanläggning av delfonder inom en och samma SICAV i Luxemburg som förvaltar värdepapper i enlighet med UCITS-direktivet 85/611/EEG där delfonderna har s.k. likartad placeringsinriktning? Den delfond som sökanden äger andelar i absorberas därvid av en annan delfond inom samma SICAV. 2. Skall beskattning av sökanden ske vid sammanläggning av delfonder inom en och samma SICAV i Luxemburg som förvaltar värdepapper i enlighet med UCITS-direktivet där delfonderna har s.k. olikartad placeringsinriktning? Den delfond som sökanden äger andelar i absorberas därvid av en annan delfond inom samma SICAV. 3. Skall beskattning av sökanden ske vid ombildning av en FCP i Luxemburg till en SICAV i Luxemburg?

Skatterättsnämnden (2005-06-30, André, ordförande, Wingren, Melbi, Sjökvist)

ytrade: Förhandsbesked. - Fråga 1 - Sammanläggning av ifrågavarande fonder skall inte leda till inkomstbeskattning av X. - Fråga 2 - Sammanläggning av ifrågavarande fonder skall leda till inkomstbeskattning av X. - Fråga 3 - Ombildning av ifrågavarande fond skall inte leda till inkomstbeskattning av X. - Motivering. - X är andelsägare i ett antal associationsrättsliga värdepappersfonder (SICAV) bildade enligt luxemburgsk lag som bygger på det EG-direktiv som brukar kallas UCITS-direktivet. Avsikten är att dessa fonder skall läggas samman med lika många motsvarande luxemburgska fonder, dvs. X kommer efter sammanläggningarna att vara delägare i lika många associationsrättsliga fonder som tidigare (var och en bestående av två sammanlagda fonder). X äger vidare andelar i en kontraktsrättslig fond i Luxemburg som avses ombildas till en associationsrättslig fond. I Sverige finns endast kontraktsrättsliga fonder. - De fonder som skall läggas samman har antingen likartad placeringsinriktning (fråga 1) eller olikartad placeringsinriktning (fråga 2). Beträffande ombildningen gäller att den inte leder till förändringar i andra hänseenden än att organisationsformen ändras (fråga 3). Som en förutsättning gäller vidare att andelarna är kapitaltillgångar, som inte är näringsbetingade. Ansökan avseende frågorna 1 och 2 är främst inriktad på det i 8 kap. 1 § lagen (2004:46) om investeringsfonder (LIF) intagna kravet på likartad placeringsinriktning. I fråga om övriga i den paragrafen intagna villkor för sammanläggning av fonder utgår nämnden från att fonder som omfattas av UCITS-direktivet uppfyller dessa villkor (jfr direktivets ingress och artikel 4 samt prop. 2002/03:150 s. 188-190). - Fråga är om sammanläggningarna och ombildningen kommer att medföra inkomstbeskattning av X. - Nämnden gör följande bedömning. - Fråga 1 - Enligt 48 kap. 18 § första stycket IL skall sammanläggning av investeringsfonder enligt 8 kap. 1 § LIF inte leda till att kapitalvinster tas upp hos delägarna. I paragrafens andra stycke finns bestämmelser om beräkning av anskaffningsutgift för de nya andelar som andelsägarna får i utbyte vid sammanläggningen eller delningen. Motsvarande gäller för kapitalförluster enligt 44 kap. 2 § IL. - LIF trädde i kraft den 1 april 2004 och ersatte lagen (1990:1114) om värdepappersfonder. Samtidigt ändrades bestämmelserna i IL om värdepappersfonder till att med i sak oförändrad innebörd i stället avse investeringsfonder. - Av 8 kap. 1 § LIF framgår att Finansinspektionen skall lämna tillstånd till sammanläggning av investeringsfonder om (1) åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen, (2) de fonder som skall läggas samman har placeringsinriktning och fondbestämmelser som är likartade samt (3) sammanläggningen inte är olämplig från allmän synpunkt. I paragrafen finns också bestämmelser om delning av investeringsfonder. - Nu gällande skattelagstiftning avseende utländska investeringsfonder tillkom ursprungligen genom lagstiftning år 2000 (SFS 2000:1354, bet. 2000/01:SkU9). Härigenom jämställdes utländska och svenska investeringsfonder (värdepappersfonder) i ett antal hänseenden. Med hänsyn till vad som i ansökan upplysts om de luxemburgska fonderna får de anses vara sådana investeringsfonder som avses i IL. - Genom lagstiftningen år 2000 gjordes dock ingen ändring i 48 kap. 18 § IL. Bestämmelsen om skattefrihet vid sammanläggning av investeringsfonder förutsätter fortfarande att åtgärden gjorts enligt de svenska regler som gäller för investeringsfonder efter tillstånd av svensk myndighet. - Med hänsyn härtill finner nämnden att ifrågavarande sammanläggningar inte kan anses vara sådana motsvarande utländska företeelser som avses i 2 kap. 2 § IL. Det innebär att sammanläggningarna inte omfattas av bestämmelserna i 48 kap. 18 § IL och de skall därför beskattas som ett byte av andelar till pris motsvarande marknadsvärdet. - Frågan är om skillnaden i skattemässig behandling mellan svenska fonder och fonder som bildats enligt lagstiftning i annan medlemsstat strider mot gemenskapsrättens regler om fri rörlighet för tjänster och kapital (artiklarna 49 och 56 i EG-fördraget, EG). - Att beskatta sammanläggning av aktuella fonder medan sammanläggning av motsvarande svenska fonder inte skulle beskattas kan leda till både att enskilda avhåller sig från att förvärva andelar i investeringsfonder i andra medlemsstater och att fondföretag i en annan medlemsstat i EU inte tillhandahåller sådana tjänster på den svenska marknaden. Enligt EG-domstolens praxis innebär det en inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster, artikel 49 EG (jfr RÅ 2004 ref. 84). En följdfråga är

om någon omständighet som kan rättfärdiga detta förhållande föreligger. - Lagstiftning om investeringsfonder i EU:s medlemsstater samordnas genom UCITS-direktivet. Någon motsvarande samordning i fråga om fondernas beskattning finns inte. UCITS-direktivet reglerar inte heller sammanläggning av fonder. Bestämmelser därom i enskilda medlemsländer kan därför ha olika utformning. Det får dock förutsättas att sammanläggning i olika EU-stater inte kan ske på ett sätt som strider mot någon tvingande bestämmelse i direktivet. - De svenska reglerna om sammanläggning av investeringsfonder är i sak desamma som de som infördes genom lagstiftning år 1993 och då återfanns i 33 a § lagen om värdepappersfonder och 1 § lagen (1993:541) om inkomstbeskattning vid ombildning av värdepappersfond. Reglerna tillkom efter en framställning från Fondbolagens Förening. Av förarbetena (prop. 1992/93:206 s. 22-27) framgår att tillståndsprövningen av Finansinspektionen tillkommit av hänsyn främst till andelsdelägarnas intresse av att den sammanlagda fonden har samma placeringsinriktning och fondbestämmelser som de fonder som slås ihop samt att sammanläggningen inte leder till att förvaltningskostnaderna blir högre. Till det kommer att det för att främja konkurrensen på fondmarknaden är av vikt att tillstånd inte ges till sammanläggning av fonder som är förhållandevis stora. - De redovisade syftena med lagstiftningen är knappast av det slaget att de - efter det att UCITS-direktivet blivit tillämpligt även för svensk del - kan återopas för att rättfärdiga att svenska och andra medlemsstaters fonder behandlas olika vid beskattningen såvitt avser likartade företeelser. Vidare ger ändringen av fondlagstiftningen år 2000 - som dock inte omfattade 48 kap. 18 § IL - snarast ett allmänt intryck av att svenska fonder och fonder i andra EU-länder vars reglering bygger på UCITS-direktivet bör behandlas på samma sätt (bet. 2000/01:SKU9). Någon annan grund för att anse att bestämmelserna ifråga skulle kunna godtas med hänvisning till tvingande hänsyn till allmänintresset har nämnden inte funnit. - Med hänvisning till det anförda anser nämnden att de svenska skattereglerna för sammanläggning inte kan rättfärdigas i vad de avser sammanläggning av investeringsfonder med likartad placeringsinriktning i andra medlemsstater (jfr t.ex. RÅ 2001 not. 145 och RÅ 2004 ref. 84). Det innebär att det skulle strida mot friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 49 EG att beskatta andelsägare för de omfrågade sammanläggningarna. Därmed saknas anledning att pröva den ställda frågan mot artikel 56 EG om fria kapitalrörelser. - Sammanläggning av de ifrågavarande luxemburgska fonderna skall därför inte föranleda inkomstbeskattning. - Fråga 2 - En förutsättning för fråga 2 är att de fonder som skall läggas samman inte har likartad placeringsinriktning. En sammanslagning av svenska fonder, som inte uppfyller villkoren i 48 kap. 18 § IL jämfört med 8 kap 1 § LIF, skulle typiskt sett medföra kapitalvinstbeskattning av andelsägarna i upplösta fonder. - En tillämpning av interna regler i fråga om en sammanläggning av luxemburgska fonder, som inte har likartad placeringsinriktning, leder alltså till samma beskattningseffekter som om svenska fonder omvandlats på liknande sätt. - I fråga om ett sådant beskattningsresultat strider mot EG-rätten finner nämnden att EG-domstolens praxis inte kan anses innebära att artikel 49 skall ha ett tillämpningsområde som sträcker sig längre än att kräva att en nationell skatteregel inte negativt särbehandlar tjänster som tillhandahålls från andra medlemsstater (jfr Ståhl, Persson-Österman, EG-skatterätt s. 77 f.). Att det synsättet även gäller vid en prövning mot reglerna om fria kapitalrörelser framgår av EG-domstolens praxis (se t.ex. punkterna 25-27 i mål C-439 Sandoz, REG 1999 s. I-7041). - Med hänsyn härtill skall sammanläggning av ifrågavarande luxemburgska fonder medföra att X skall inkomstbeskattas. - Fråga 3 - En ombildning av den kontraktsrättsliga fonden till en associationsrättslig fond innebär enligt förutsättningarna för förhandsbeskedet i denna del ingen annan förändring än att organisationsformen för fonden ändras. Som framgått av motiveringen av svaret på fråga 1 bör associationsrättsliga fonder, som bildats i enlighet med lagstiftning som bygger på UCITS-direktivet, anses vara sådana investeringsfonder som avses i IL. Detsamma bör gälla för kontraktsrättsliga fonder bildade enligt samma direktiv. Med hänsyn härtill skall X i skattemässigt hänseende efter ombildningen anses äga andelar i samma fond som före ombildningen. Den skall därför inte leda till

att andelarna i fråga anses avyttrade.

Ledamöterna Knutsson, Silfverberg och Virin var skiljaktiga beträffande fråga 2 och anförde. Ifrågavarande sammanläggningar av investeringsfonder sker i enlighet med lagstiftning som omfattas av UCITS-direktivet. Vi finner därför - av de skäl som nämnden anförde i fråga 1 - att det skulle strida mot artikel 49 EG att beskatta en sammanläggning som sker i enlighet med sådan lagstiftning även om den innebär att placeringsinriktningen för fonden kommer att ändras.

X överklagade och yrkade att Regeringsrätten skulle ändra svaret på fråga 2 till att innebära att en sammanläggning av fonder med olikartad placeringsinriktning inte skall leda till inkomstbeskattning. X anförde bl.a. följande. Om luxemburgska UCITS-fonder behandlas sämre än svenska UCITS-fonder i en jämförbar situation innebär detta en diskriminering. Frågan är vilket perspektiv som skall anläggas vid avgörande av om två situationer är jämförbara. Måste fonderna ha en likartad placeringsinriktning, eller räcker det att sammanläggning sker i enlighet med lagstiftningen i Luxemburg, som i sin tur är förenlig med UCITS-direktivet? X menar, i likhet med minoriteten i Skatterättsnämnden, att det är den sistnämnda situationen som är jämförbar. - I 48 kap. 18 § IL görs en hänvisning till den svenska civilrättsliga regleringen om sammanläggningar, dvs. 8 kap. 1 § LIF. Det finns inget som tyder på att skattebestämmelsens hänvisning till lagen om investeringsfonder är avsedd att ha en vidare betydelse än att sammanläggningen skall ske i enlighet med svenska civilrättsliga regler, varvid civilrättsligt möjliga sammanläggningar är skattefria. Eftersom den civilrättsliga lagstiftningen i Luxemburg och Sverige inte är identisk går det inte att finna en helt identisk situation. Antingen kommer luxemburgska eller svenska fonder att bli något diskriminerade. - Syftet med UCITS-direktivet är mycket tydligt: fonder som uppfyller UCITS-reglerna skall utan begränsningar eller hinder kunna marknadsföras över gränserna. Nationella anpassningar av UCITS-fonder skall inte behöva ske. Visserligen är det möjligt att före sammanläggningen ändra placeringsinriktningen hos luxemburgska UCITS-fonder, så att den blir likartad. En ändring av placeringsinriktningen tar dock tid och är förenad med kostnader. Att innan sammanläggning ändra placeringsinriktningen enbart för att tillgodose svensk skattelagstiftning innebär bl.a. att fondens icke-svenska andelsägare kommer att få bära för dem onödiga kostnader.

Även Skatteverket överklagade med yrkande att Regeringsrätten skulle fastställa Skatterättsnämndens förhandsbesked vad avser frågorna 1 och 2 samt besvara fråga 3 nekande. Verket anförde bl.a. följande. Undantagsregeln i 48 kap. 18 § IL är som Skatterättsnämnden funnit inte i sig tillämplig på utländska fonder. Härigenom uppkommer emellertid ett hinder mot den fria rörligheten för tjänster, som inte kan rättfärdigas. Det är däremot inte lika självklart att X skall likabehandlas med andelsägare i svenska fonder även då kapitalförlust uppkommer, eftersom det är förmånligt att kunna dra av förlusten. Om vinster och förluster skall behandlas olika uppkommer praktiska problem för såväl andelsägarna som för fonderna och för Skatteverket. Vidare synes den svenska lagstiftaren, som Skatterättsnämnden framhåller, ha ambitionen att andelsägare i svenska respektive utländska fonder skall behandlas lika. Beskattning av sammanläggning av utländska fonder skall därför underlåtas i samma situationer som vid sammanläggning av svenska fonder, men inte annars. - Den fondbildning som avses med fråga 3 innebär att ett tillskott görs till det nya bolaget. Detta är i princip en avyttring av den tillskjutna egendomen mot ersättning i form av andelar i den nybildade juridiska personen. I Sverige finns endast investeringsfonder bildade på kontraktssenlig grund och fonderna är inte juridiska personer. De kan inte heller ombildas till sådana. Det finns därför inga regler om skattefrihet vid sådan ombildning. De svenska fonderna har emellertid, trots att de inte är juridiska personer, gjorts till skattesubjekt vid inkomstbeskattningen. Möjligen ligger det i denna konstruktion (dvs. att fonderna gjorts till skattesubjekt) att förändringar av den juridiska formen inte skall utlösa beskattning. Med hänsyn till att konsekvenserna av ett sådant synsätt är svåra att överblicka, borde det i

så fall ha funnits stöd i förarbetena för detta. Man kan inte enbart på grund av det faktum att investeringsfonder är skattesubjekt dra slutsatsen att beskattning kan underlåtas vid omvandlingar.

Regeringsrätten (2006-03-29, Lavin, Eliason, Schäder, Hamberg, Fernlund) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Beträffande frågorna 1 och 2 gör Regeringsrätten följande bedömning.

Bestämmelserna i 48 kap. 18 § IL, som stadgar att sammanläggning eller delning av investeringsfonder inte skall leda till att kapitalvinster tas upp hos delägarna, förutsätter att åtgärderna vidtas enligt bestämmelserna i 8 kap. 1 § LIF. Enligt dessa bestämmelser skall Finansinspektionen under vissa närmare angivna förutsättningar ge ett sådant svenskt aktiebolag som fått tillstånd att driva fondverksamhet tillstånd att lägga samman investeringsfonder, 8 kap. 1 § jämförd med 1 kap. 1 § 7 LIF. I likhet med Skatterättsnämnden finner Regeringsrätten att bestämmelserna i 48 kap. 18 § IL inte är direkt tillämpliga vid sammanläggning av de i målet aktuella investeringsfonderna, eftersom dessa förvaltas av fondbolag i Luxemburg och skall läggas samman med stöd av tillstånd från behörig myndighet där.

LIF bygger väsentligen på det s.k. UCITS-direktivet (rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper, fondföretag). Direktivet syftar till att inom EG utjämna villkoren för konkurrens mellan företag för kollektiva investeringar och samtidigt tillförsäkra andelsägarna ett effektivare och enhetligare skydd. Förverkligandet av dessa målsättningar antas komma att göra det lättare att ta bort de hinder som finns mot fri omsättning inom EG av andelar i företag för kollektiva investeringar, och samordningen avses bidra till att skapa en europeisk kapitalmarknad.

Förfaranden för sammanläggning av investeringsfonder regleras inte i UCITS-direktivet. De regler i 8 kap. 1 § LIF som avser sammanläggning av svenska investeringsfonder uppställer krav på en föregående tillståndsprövning av Finansinspektionen. Tillstånd skall lämnas under vissa närmare angivna förutsättningar, bl.a. att de fonder som skall läggas samman har likartade placeringsinriktningar och att sammanläggningen inte är olämplig från allmän synpunkt. Av förarbetena till bestämmelserna framgår att skyddet av andelsägarnas intressen (jfr punkten 1 i paragrafen) varit styrande för dessa restriktioner (prop. 1992/93:206 s. 22 f.).

Som Skatterättsnämnden funnit kan skillnader i skattemässig behandling vid sammanläggning av investeringsfonder beroende på om dessa är underkastade lagstiftningen i Sverige eller i en annan medlemsstat i EU avskräcka medborgare från att förvärva fondandelar i andra medlemsstater. Skillnaderna kan göra det svårare att tillhandahålla aktuella tjänster mellan medlemsstaterna än att tillhandahålla dessa inom landet. Artikel 49 EG får i princip anses utgöra hinder för en sådan tillämpning av svenska skatteregler (jfr exempelvis EG-domstolens dom i målet C-334/02 kommissionen mot Frankrike, p. 21, 23 och 25).

Enligt EG-domstolens praxis torde hinder av detta slag ändå kunna vara tillåtna om syftet är legitimt och överensstämmer med fördraget och om de kan motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset (jfr exempelvis EG-domstolens dom i målet C-446/03 Marks & Spencer, p. 35). Fråga är då om sådana särskilda skäl för särbehandling föreligger.

Vid tillämpning av övriga bestämmelser i 48 kap. IL om avyttring av delägarätter och fordringsrätter jämföras i princip avyttring av svenska investeringsfondandelar med avyttring av motsvarande utländska andelar (jfr 2 kap. 2 § första stycket IL samt bet. 2000/01:SkU9). Redan härav torde följa att det inte kan hävdas att tvingande hänsyn motiverade av allmänintresset utgör grund för att särskilt vid sammanläggning av investeringsfonder tillämpa olika

kapitalvinstbeskattningsregler beroende på om fonderna förvaltas av svenska fondbolag eller av fondbolag etablerade i andra EU-länder.

Olika villkor kan gälla i Sverige och Luxemburg avseende krav på placeringsinriktning m.m. vid sammanläggning, eftersom sammanläggningsreglerna inte är harmoniserade. Det förhållandet att tillstånd till sammanläggningen inte givits av en svensk myndighet utan av behörig myndighet i Luxemburg bör emellertid inte tillmätas någon betydelse vid kapitalvinstbeskattningen. Vidare kan det inte komma ifråga att göra skattefriheten beroende av en hypotetisk prövning enligt de regler och den praxis som tillämpas för svenska fondbolag, när den behöriga myndigheten i Luxemburg redan prövat sammanläggningen. En sådan ordning får anses utgöra hinder för den fria rörlighet för tjänster som artikel 49 EG avser att skydda. Den skulle också motverka UCITS-direktivets målsättning att underlätta för fondföretagen att utbjuda sina andelar i andra medlemsländer, samtidigt som några tvingande hänsyn motiverade av allmänintresset inte kan åberopas för en sådan ytterligare prövning.

En sammanläggning av de i frågorna 1 och 2 aktuella fonderna, som enligt förutsättningarna omfattas av UCITS-direktivet och som förvaltas av ett fondbolag i Luxemburg, bör således inte leda till att kapitalvinst tas upp till inkomstbeskattning hos sökanden.

Regeringsrätten gör samma bedömning som Skatterättsnämnden såvitt avser fråga 3.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten fastställer förhandsbeskedet såvitt avser frågorna 1 och 3.

Regeringsrätten förklarar, med ändring av förhandsbeskedet såvitt avser fråga 2, att ombildningen av fonden inte skall leda till att kapitalvinst tas upp till inkomstbeskattning hos sökanden.

Samma dag avgjordes målen 4795--4797-05 där omständigheterna var likartade och utgången densamma.

Föredraget 2006-03-08, föredragande Krantz, målnummer 4798-05

Sökord: Förhandsbesked,skatter inkomstskatt; EG-rätt

Litteratur:
